

damla

Şehit Furkan Peker Anadolu Lisesi Yayını
birinci damla mayıs iki bin on dokuz

Tek yaptığımız kalem tutmak, gerisi göle maya çalmak.

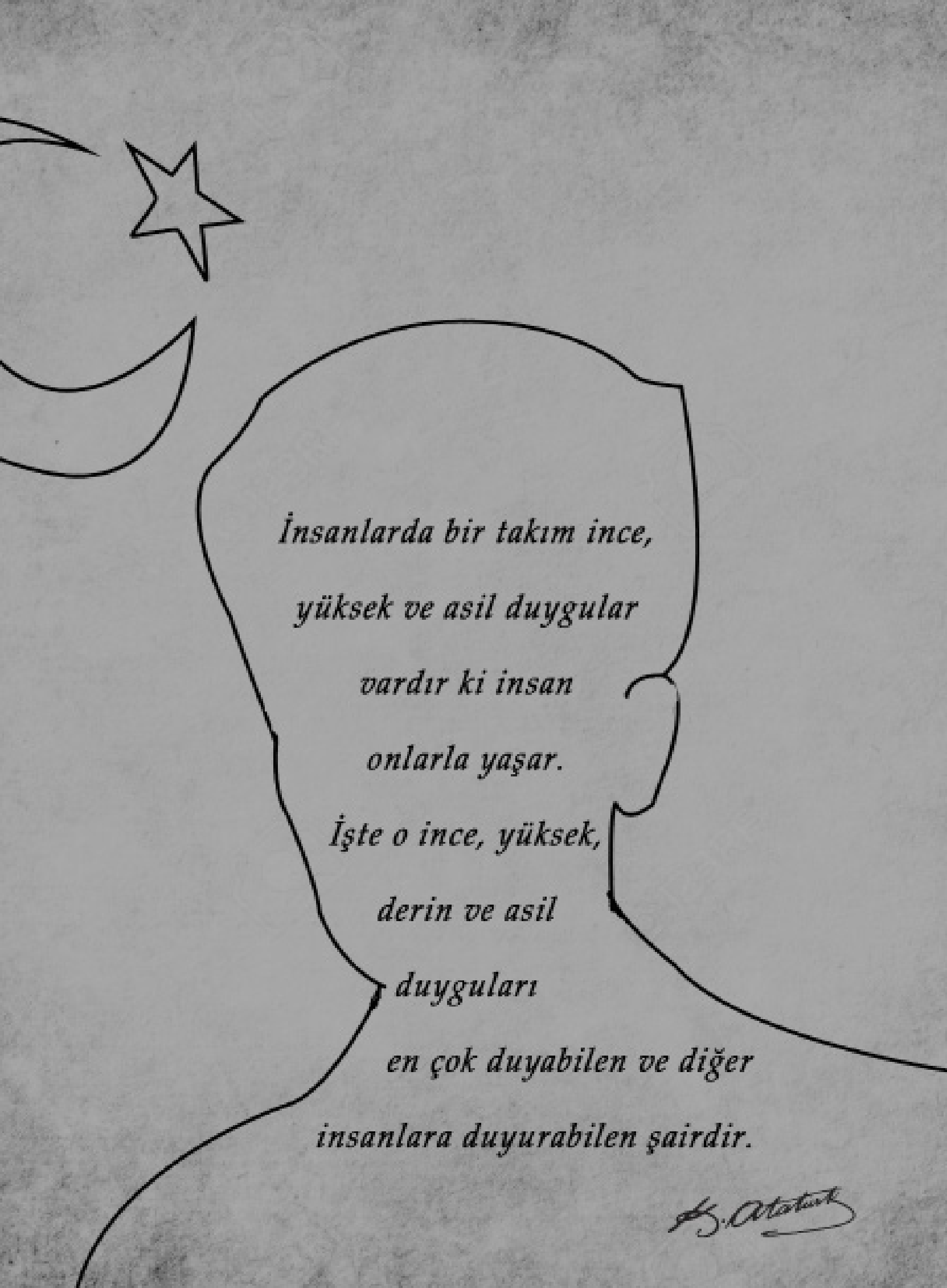

emeği geçenler

nurdan aydın
çiğdem şahingöz hatip
oktay dalkürek
sara bayat
rumeysa yolcu
yasemin kılıç
emirhan bıkmaz
yiğit alp polat
hamdi yaratanakul
şevval çınar
şifanur duman

Furkan Peker anısına...

İnsanlarda bir takım ince,

yüksek ve asil duygular

vardır ki insan

onlarla yaşar.

İşte o ince, yüksek,

derin ve asil

duyguları

en çok duyabilen ve diğer

insanlara duyurabilen şairdir.

H. Ataturk

  irimizin Nedircik Yavrusu: Asaf Hâlet Ustası Yoktu,   ırağı da Olmadı

  irinin yapıtaşı olan sözcükleri, etraflarındaki kültürel toz ve çamurdan arındırıp, kabuklarından çıkaran, kelimeyi neredeyse saf sese, bir ateş topuna dönüştüren, dili neredeyse ilk halinde kullanıyormuş hissi veren, saf   irin has   airi Asaf Hâlet; 1907 yılının Aralık yirmi dokuzunda yaşamını ge  ireceğı İstanbul'da doğımuş. Kütüphaneci, memur olarak s  rd  rd  ğı yaşamını yazdıklarıyla renklendirmiş. Fransızca'yı Galatasaray Lisesinden öğrenmiş, babası Said Hâlet Bey Dahiliye Nezareti   ifre Kalemi Müdürü olduğı için iyi bir eğıtimi yaşıyarak almış.

Bir kaç yıl Fransa'da kalıp memleketeye dönmüş. Sanayi-i Nefise'de okumuş. Adliye Meslek Lisesini bitirmiş.   sk  dar Asliye Ceza Mahkemesinde zabıt katipliğı, Osmanlı Bankası ve Deniz Yolları'nda memurluk yapmış. En son Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde kitaplık memuru olarak çalışmış.

Yazdıkları ve   irleri Hamle, Sokak, Küllük, Uyanış-Servet-i Fünun, Ses, Türk Sanatı dergilerinde yayınlanmış. He   ir kitabı 45   irle 1942'de yayınlanmış. Ardından Lame-İlf 1945'te, bütün   irlerini Om Mani Padme Hum'da 1953'te toplamış. 1954'te İstanbul dergisinde "Benim G  z  mle   ir Davası" adlı makalede   ir tarzını açıklamış ve 15 Ekim 1958'de vefat etmiş.

Edebiyatımızda "kültür şairi", "gerçek garip", "son vezir", "mistik şair", "bobstil şair" gibi adlarla anılan, döneminin mizah ve hiciv dergilerinde kendisinden sıkça bahsedilen Asaf Hâlet   elebi'yi kökü mazide olan modern olarak tanımlayabiliriz. Tasavvuf, mistisizm, mitoloji, Mevlevilik, Budizm, Doğı ve Batı kültürleri, çocukluk yaşıantıları, masallar ile bezenmiş modern biçimler üzerine kurulmuş   irlerinde zamanın ve mekanın sınırsızlığında birçok   lemin i   i  eliğı okurunu kuşatır. Şair olmanın verili olduğına inanan Asaf Hâlet, kendine özgü bir   ir dili oluşturur. M  zikalitenin de ihmal edilmediğı bu   ir dilinin en önemli yanı, çok geniş anlamlar içeren bir   ağışım dizgesine sahip olmasıdır. Kolektif   uuraltının bi  imlendirdiğı evrensel sembollerini kullanan   elebi'nin bazı   irleri, cezbe h  lindeki eski kabile büyücülerinin, r  ya gören veya hipnotize edilmiş birinin sayıklamaları şeklindedir. Ancak yakından bakıldığında, kullanılan her sözcüğün metinde ayrı bir yerinin olduğı ve sözcüklerin tek başına değıl metin içindeki diğıer unsurlarla kurduğı i  şkilerle değıer ve anlam kazandığı görülür. Onun kelime tasarrufunda usta bir sehlim  mteni şairi olduğı da vurgulanması gereken bir başka husustur.

İlk gençliğinde gazel ve rubai yazıp, daha sonra Doğu medeniyetine olan istidadını serbest nazımlı şiirlerinde de gösteren Çelebi, kafiye ve veznin şiiri kısıtladığını düşünür. Gelenekçi duruşuna rağmen Batı şiirini iyi bilir. "Om mani padme hum!" gibi bir sözü şiirlerinin sonuna ilâştirmesi bir yana, şiirlerini klasik Arap ve Fars edebiyatının izlerinden giderek modern bir temele oturtması; Voltaire, Baudelaire, Lautreamont gibi Batı şairleri irdeleyerek, okuyarak şiirleriyle perçinleştirmesi; Sanskrit, Eski Mısır ve Rum dillerinden devşirilmiş kelimeleri, cümleleri kullanarak çok sesli, bir o kadar da renkli bir senfoninin şefliği ona mahsus bir şair tanımını –zor olsa da- zaruri kılmaktadır.

Manadan çok sese önem verdiği görülür. Şiirlerinde kullandığı ve anlamaya çalışmanın lüzumsuz olduğu "formüller" olarak adlandırdığı Hintçe ya da Sanskritçe cümleler nedeniyle kendi dönemi içinde "ruh hastası" olmakla suçlanan şairin misralarına ustaca serpiştirilmiş tasavvufî, mistik, mitolojik metaforlar adeta şuurlu yolculuğuna çıkarır. Bu yönüyle onun şiirleri zemini ayna olan soyut resim sergisi gibidir. Her şey iç içedir. Belli bir birikimi olmayan için saçmalıktır! Şairin ilk bakıştaki bu anlaşılabilirliği, onun çoğu zaman letrist veya ezoterik olarak anılmasına sebep olmuştur. Evet, sıradan okura hitap etmeyen ancak entelektüel bir birikimin muhayyilesinde karşılık bulacak şiirler yazmıştır. Ama bu durum, Asaf Hâlet'in ellist yaklaşımdan dolayı değil herkesi kendi birikim düzeyinde varsaymasından kaynaklanmaktadır.

Şiirlerinin hangi kelimesine el atsanız her birinde esteliği, İslam tasavvufunu, Uzak Doğu mistisizmini, Mevlana'yı ve daha birçok öz malzemeyi bir arada bulabileceğiniz henüz popüler kültürün kurbanı olmamış, içinde şarkısını barındıran şiirler yazmış, şiirini yaşayıp hayatını şiirine koyan bir adam. Yakasına çiçek takıp kökünü mendil cebine yerleştirdiği küçük bir şişenin suyu ile besleyecek kadar nâif; her zaman, gömleğinin cebinde kuşlar için biraz yem taşıyacak kadar ince; 1946'dan itibaren, yaşadığı sürece bütün seçimlere bağımsız aday olarak katılıp tek başına tek partiye muhalefet edecek kadar cesur ve inançlı; gündüz şiirlerinde yamaçlarda otlayan kuzulardan bahsedip akşam sofrada bir koyun parçası yiyemem, diyecek kadar duyarlı bir adam Asaf Hâlet. Cumhuriyetli, demokrasili, Atatürk'ü ve devrimlerini döneminde gerçekten anlayan mümtaz kişilik. Yazık ki anlaşılamamış ve fazla tanınmamış, bu dünyada nasıl yaşadığına şaşıracağım adamlardan biri.

—•—

Şon söz, yakasından eksik etmediği çiçekleriyle, güzide şairimizden gelsin:

ibrâhim

içimdeki putları devir

elindeki baltayla

kınları putların yerine

yenilerini koyan kim

güneş buzdaki evimi yıktı

koca buzlar düştü

putların boyunları kırıldı

ibrâhim

güneşi evime sokan kim

asma bahçelerinde dolaşan güzelleri

buhtunnasır put yaptı

ben ki zamansız bahçeleri kucakladım

güzeller bende kaldı

ibrâhim

gönlümü put sanıp kıran kim

Viran Bahçemin Çiçeği'ne...

Viran bahçemin çiçeği...

Seni viran bahçemde umutsuz, mutsuz ve dalgın gezinirken buldum. Kurumuş otlarımın, kalbimi kanatan dikenlerimin ve ruhuma zehir saçan zakkumlarımın arasında, her şeye inat dimdik yeşermiştin meydan okurcasına. Buhran rüzgârlarımın, sağanak gözyaşlarımın, her şeyi yerle yeksan eden fırtınalarımın arasında nasıl da hayatta kalabilmiştin? Öyle güzel, öyle saf, öyle masumdun ki... Ne yapacağımı şaşırdım seni bulunca. Sen bu bahçeye layık değildin. Seni koparırlardı. Sert toprağım canını yakardı. Ayazım dondurur, güneşim kavururdu incecik yapraklarını. Ama öyle güzeldin ki... İçimde kalan en son umut damlasını sana verdim. Üzerine tı-tredim. Seni her şeyden korumaya çalıştım. Sana verdikçe artan umut damlalarım içimde sel oldu. Sonra bütün bahçeme ektilim onları. Ama hiçbir zaman yeşermediler. Seni hep anlattım çakıl taşlarıma, çalılara, duvarlarıma... Bu bahçede yaşamaz o çiçek dediler. Onu soldururuz, kuruturuz, yıpratırız dediler, korktum... Çok korktum ve kaçtım hemen yanlarımdan. Sana geldim. Yine bütün güzelliğinle karşımdaydın. Seni başkalarına da gösterdim:"Bakın! Bahçemde dünyanın en güzel çiçeği açtı." dedim. Ama seni umursamadılar."Bu bahçede açan çiçekten fayda gelmez." dediler. Hatta seni koparıp atmamı istediler. Korktum... Çok korktum ve kaçtım hemen yanlarımdan. Sana geldim. O kadar güzeldin ki... Seni korumak için üzerine kapandım ve kök saldım olduğun yere. Sen benim çiçeğimsin. Solmana izin veremezdim...

Kurmaca Dünyanın İpliğindeki Kozaya

Şana çok uzun zamandır yazmak istemiştim.

Sen gittikten sonra çok şey değişti. Heykelini diktiler doğduğun kasabaya. Doğduğun ev hala boş. Ama sokağa adını verdiler. Şorsan kimse bilmiyor ya. Olsun... Ama deniz yine aynı deniz, manzara yine aynı manzara. Güneş aynı... Müteahhitler ilişmedi henüz. Zaten o manzaraya bakıp da nasıl inşaat mühendisi oldun? Çok düşündüm, anlam veremedim. Zaten sen "yaşarken anlaşılmaya" mecburdun. Sen bir kitap değildin...

Ben de anlamadım seni ilk okuduğumda. Edebiyat fakültesinde herhangi bir öğrenciydim ve baş belası bir derste karşıma  ıkmıştın. Belki de çok çocuktum ilk defasında. Sonra hiç ayırmadık seni yanımızdan. Otobüs duraklarında, askerde, kantinlerde rastgele çevirdik kitaplarının sayfalarını. Herhangi bir yerden başladık okumaya. Hikmet'i, Sevgi'yi, Turgut'u, Selim'i aramıza aldık. Olirc'i sırdaş ettik kendimize.

Hep seni anlattık sevgillilerimize.  ay, kahve edebiyatına meze yaptık, yeni baskı kitaplarındaki o mağnur silüetin kadrajımızdaydı hep. Albayımlı postlarla kıymeti kendinden menkul burjuva olduk. Hafta yeni kitabın  ıktı: Poyraz Karayel...  st ne  st k dünya ironi birinci ligine yükseldik. şampyon olmamız an meselesi. O kadar...

Seni tanıdığım günden beri değer yargıları hiç değişmedi. Anlamların ve yokların birbirine girdiği kalabalıklar, kadın cinayetleri, sınırsız açlıklar, sağır televizyonlar, lotarya hesapları, parite buhranları, açık hava meyhanesine dönen  ocuk parkları, ticari kafiyelerin esaretinde can çekişen şiirler... Resmimiz budur.

Ama biz hep buradayız. "Türkiye'nin Ruhu"nu bekleriz bir umutla.

Hayallerimizde bile korkmuyoruz artık...

Kelimeler hala bazı anlamlara gelmiyor...

Fanusu Deviren Kelebek

1963 yılının 11 şubat günü 31 yaşında başarılı bir şair ve iki çocuk annesi olan genç ve güzel bir kadın, kafasını mutfağındaki fırına sokar ve bir uykudan uyanır.

"Ölüm çok güzel olmalı.

Yumuşak, kahverengi toprakta yatmak,

Birinin başının üstünde çimlerin dalgalanması
ve sessizliği dinlemek."

Virginia Woolf'tan Stefan Zweig'a, Jack London'dan Ernest Hemingway'e, Nilgün Marmara'dan Tezer Özlü'ye... Daha niceleri taşıdıkları yüke dayanamadılar ve intiharı bir kurtuluş yolu olarak gördüler; ya da ünlü şair John Keats'in de dediği gibi, ölüm denen uykudan uyandılar.

Oscar Wilde'in Dorian Gray'ı, Goethe'nin Genç Werther'i, Franz Kafka'nın Gregor Samsa'sı ise intiharı edebiyata yansıtmış örnekleri. Psikolojik bakımdan intihar etmek bir hastalık olarak görülse de, edebi açıdan birçok sebebi vardır. Bir insanın hayatındaki olaylar ona artık kaldıramayacağı bir noktaya gelmiştir ya da varoluşsal sancılar çekebilir. Ya da intiharı düşünmemiştir de, onu hissetmiştir.

Tutkulu bir hayat yaşayan ve bu hayatı yine tutkulu bir şekilde sonlandıran Amerika'nın melankolik prensesi Sylvia Plath, ölümü bir sanat olarak tanımlıyor.

"Ölmek, her şey gibi bir sanattır.

Bu konuda yoktur üstüne."

Sanatından çok hayatı veya ölüm şekli konuşulan Sylvia Plath, 27 Ekim 1932'de ABD'nin Boston şehrinde Alman bir babanın ve Amerikalı bir annenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Babası Otto Plath, Boston Üniversitesinde başarılı bir zooloji profesörüdür ve kızını çok sever. Ama ne yazık ki, Sylvia babasını daha sekiz yaşındayken kaybeder. Hayatı boyunca ağır bir manik-depresif bozuklukla yaşamak zorunda kalan Plath için bu olay bir dönüm noktası olur ve ilk şiirini bu konu üzerine yazar. Babasının ölümü onda derin izler bırakır. Dev gibi bir adam der onun için. Ama babası onu bırakıp gittiği için ondan nefret eder. Bu nefret ileride yazacağı şiirlerde bir cinayet işleme tutkusuna dönüşür.

"Babacığım öldürmek zorundayım seni.

Ben zaman bulamadan ölüverdin "

Babası vefat edince annesi, kendisinden iki yaş küçük kardeşi ve büyükanne ve büyükbabası ile aileyi kıyıda içeriyse, Boston'un oldukça varlıklı ve tutucu ailelerinin oturduğu bir banliyösü olan Wellesley'e taşıdılar. Küçük yaşta şiir yazmaya, çini mürekkeple resim yapmaya ve her iki alanda da ilk yapıtlarıyla ödöller kazanmaya başlar. On yedi yaşına geldiğinde yazma hevesini belli bir denetime ve disipline sokmuştur artık. Ancak yazdıklarının yayımlanması pek kolay olmamıştır. Seventeen dergisinin Ağustos 1950 sayısında çıkan Ve Artık Yaz Gelmeyecek adlı kısa öyküsünden önce dergiye tam kırk beş öykü göndermişti. Aynı yıl ilk kez intihar etmeye teşebbüs etti.

Kazandığı Fullbright Bursu'yla Cambridge Üniversitesine başladı. Çok başarılı bir öğrenci olmasının yanı sıra aynı zamanda sınıf ve okul etkinliklerine katılıyor, Review dergisinde editörlük yapıyordu. Büyüdüğünün ve olgunlaştığının gittikçe farkına vardıkça bir şair olmakla, bir eş ve annenin yaşam biçimleri arasındaki çelişki, kafasını uğraştıran temel bir sorun haline geliyordu. "Yaşamımın büyük bir bölümünü sanki bir sırça fanusun içindeki yoğunluğu azaltılmış havada geçiririm oldukça şaşırtıcı." diye yazmıştı günlüğüne. Bundan sonraki dönem Sylvia için elektroşok tedavisi, yankılar yaratan bir kayboluş, yeniden bulunuş ve psikoterapi için yeniden hastaneye yatış dönemi oldu. Bu dönem hakkında, "Ancak İnsan hayalindeki cehennem olabileceği kadar siyah bir umutsuzluk, karanlık, düş kırıklığı dönemi - sembolik ölüm ve uyuşturan şok- sonra, yeniden, ağır ağır doğuşun ve ruhun yenilenişinin sancıları." diye yazmıştı.

Ve uyanış...

Sylvia, hayatının aşkı İngiliz şair Ted Hedges ile okuldan mezun olduktan kısa bir süre sonra tanıştı. Ted'in kendisi de bir şair olduğu için onun fikirleri Sylvia için artık çok önemli olmuştu. Ted'in beğenisi Sylvia için çok önemliydi. Tanıştıkları sene olan 1956'da evlendiler. Evliliklerinin ardından Boston'da yaşamaya başladılar. Ted, Sylvia için çok önemliydi. Onu, hayatında eksik olan erkek figürü yerine koymuştu. Annesine yazdığı bir mektupta, "Dünya üzerindeki, dengim olabilecek tek adam." diye bahsediyordu. Sylvia, hamile kaldıktan sonra ise İngiltere'ye geri döndüler. Sylvia ve Ted, Londra'da kısa süre yaşadıktan sonra North Tawton'a yerleştiler. Her ikisi de şair oldukları için birbirlerinin şiirlerini eleştiriyorlar, fikir alışverişinde bulunuyorlardı. Evliliğinden iki çocuğu oldu. Çocukları olduktan sonra Plath, şair kimliğinin ötesinde ev kadınlığı görevini de üstlendi ve bu, zamanla onu rahatsız etmeye başladı.

Sylvia öğretmenliği bıraktıktan sonra günde 7- 8 saat yazmaya başladı. Yazmayı bir görev edinmiş, tutkulu ve hırslı bir yazardı. Bazen üç tane daktiloda eş zamanlı yazdığı oluyordu. Eşi Ted'in yazılarını da daktiloya çekiyordu. Kısa süren hayatında bu kadar çok yapıt bırakmasının nedeni de bu kadar çok disiplinli bir şekilde çalışmasıydı. Fakat bu pek uzun sürmedi. Ted çapkın bir adamdı ve kısa bir süre sonra Sylvia'yı yan evlerine taşıyan komşuları Assia Wevill ile bir ilişki yaşamaya başladı. Üstelik bu Ted'in Sylvia'yı ilk aldatışı değildi ve bu, Sylvia için son darbe oldu. Sylvia Plath Londra'ya geri dönerek boşanma işlemlerini başlattı. Ama boşanma işlemleri tamamlanmadan 11 Şubat 1963'te çocukları uyurken kahvaltılarını hazırlayıp pencerelerini açtı, çocukların oda kapısının altını bantladı ve finna başını sokup gaz solumayarak intihar etti. Kocasına göre Sylvia'nın ölümü kaçınılmazdı.

Sylvia Plath, kocası Ted'in onu aldatması ve evden ayrılmasının ardından onu unutamamıştı. Sylvia'nın bölün bir yaşamını özelleşen cümleleri Sırça Fanus adlı otobiyografik romanında okuyabiliriz;

Bir gün bir yerde, okulda, Avrupa'da, herhangi bir yerde, o bağucu çarpıtmalarıyla sırça fanusun yeniden üzerime inmeyeceğini nasıl bilebilirdim? O sırça fanus ki, içinde ölü bir kelebek gibi tıkanıp kalmış biri için dünyanın kendisi kötü bir düştür.

İntihar, Sylvia Plath'ın hayatında sürekli yer alan bir duygu ve eylemdi. On yılda bir intihara kalkışmıştı. 1963'de üçüncü ve ölümle sonlanan son intiharını gerçekleştirdi. Sylvia Plath, başarılı ve tutkulu bir kadın. Tutkulu ve güçlü yazar. Hayata tutkulu bir şekilde veda ediyor. Sylvia Plath, hiçbir zaman sırça fanusunun içinden çıkmayı başaramamış yalnız bir kadın.

Uzanıp yalmak daha doğal benim için.
Açık bir iletişim içinde oluyorum gökle o zaman
Ama asıl son kez yattığımda bilinecek değerim:
Ağaçlar dokunabilir o zaman, bana ayıracak zamanları olur çiçeklerin.
[...]

Kelimelerin Kifayetsizliği

Hiç düşündük mü, niye sanılır insanlar birbirine, niçin öper anlatmamı ister misiniz?

Birbirine âşık iki kişi düşünelim. Sevdiğini gündelik hayatını etkileyecek kadar çok düşünmek, her yaptığını izlemek, merak etmek, ismini sokakta duysa içine ateş düşmek... Şimdi bu âşıklar birbirine "Seni seviyorum." dediklerinde tüm bu hissettiklerini, yaşadıklarını, onunla ilgili hayallerini birbirine anlatabilmiş oluyorlar mı? Maalesef ki hayır. Yetersiz bir cümledir bu yüzden "Seni çooooooooook seviyorum!" diye uzatınız bu cümleyi.

Uzun süre ayrı kaldığınız sevgiliinize "Seni çok özledim." dediğinizde o yokken hissettiklerinizin tamamını aktarmış olabiliyor musunuz ona? Hiç sanmam. Bu insanı duygular, öylesine hislerimizden kelimelere dökülemiyor ki, hatta karşı tarafa anlatılmak istenmesine rağmen öylesine bizim içimizde kalıyor ki, çaresiz kelimelerden vazgeçiyoruz. İnsan-ı şu ölümlü dünyada içi yanıp tutuşurken, karşı tarafa bunu tamamen anlatmadan durabilir mi? Duruma göre şiddetli değişen sevgiyi veya özlemi anlatmayan, detaylar hakkında hiç fikir vermeyen, genel, soyut bir "Seni çok seviyorum/özledim" ile bu iş olmayacaksa neyle olacak? Nasıl anlatacağız içimizdeki yangının sıcaklığını?

Tabii ki aşkla ve sevgiyle birbirine bağlanabilen tek canlının, yani insanoğlunun, kendine özgü geliştirdiği ve ortaklaştırdığı hareketleriyle... Sımsıkı bir sarılma, yârin tenine bırakılan anlam dolu bir öpücük...

Ne zaman kolları birbirine dolamış sarılan bir çift görsem, aklıma bir köşeye atılmış kelimeler gelir. Siz oradan çekilin diyor çiftler kelimelere, madem beceremiyoruz derdimizi anlatmaya, biz insanlar bunun başka bir yolunu biliyoruz

Aşkla ve özlemle dolup taşan bir gönülden, dil aracılığıyla kelimelere, oradan da karşısındakinin gönlüne tamamen ulaşmak mümkün değil. Öyle olsaydı reddedilme, birbirini kırma, ağlatma, üzme kavramları çok azalırdı.

Doğanın lisansı matematiktir derler. Matematikle doğanın çoğu kuralını anlarız. Ancak bu matematik lisansı bile doğadaki sonsuz şeylerle uğraşırken zorlanır ve tam olarak anlamamıza imkan vermez. Kullandığımız kelimeler de duygularımız için fazla soyutlanmış ve geneldir. Bu yüzden karşı tarafa aktarılacak yoğun duygularımızda zorlanırsınız. Kullandığınız dil ne kadar zengin olursa olsun, anlatacak hisleriniz her zaman ondan daha zengin olacaktır. Hele ki anlatılacak şey aşk, özlem, dostluksa...

Sinemadan Çıkan İnsan

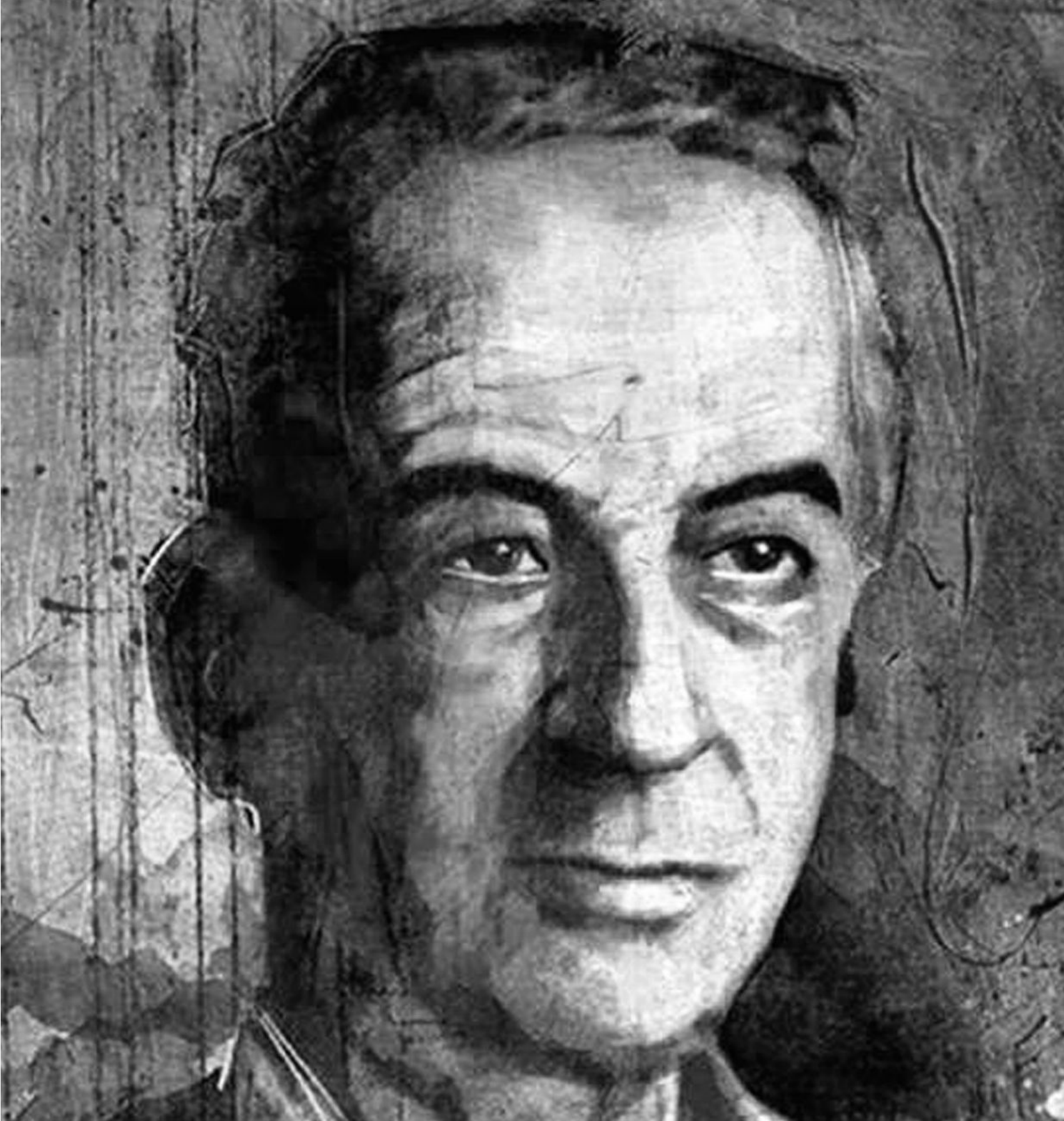
İki saat sonra kalabalığın içinde sinemadan dar sokağa çıkan sanki başka biriydi. Düşünüyordu: Çağımızda geçmiş yüzyılların bilmediği, kısa ömürlü bir yaratık yaşıyor. Sinemadan çıkmış insan... Gördüğü film ona bir şeyler yapmış. Salt çıkarnı düşünen kişi değil. İnsanlarla barışık. Onun büyük işler yapacağı umulur. Ama beş on dakikada ölüyor.

Bay C'nin bakışıyla ömrümüz hiçbir şey yapamayacağımız kadar kısa ama düşüncelerimizi değiştirecek kadar etkilidir. Bencilliğimizin yanı sıra içimizdeki şefkat ve yardımı dışa vurmak istiyoruz fakat bencilliğimizden fırsatımız kalmıyor. Başkalarının iyi şeyler yapacağını ummamız bile bencilliğimize dayanıyor. Zaten insan en az umutlanması gerektiği zaman en çoğu umuyor. Bencilliğimizden kurtulup biz de hep birlikte bir şeyler yapmaya başlayınca değiştirebileceğiz bu dünyayı. Sokak sinemadan çıkmayanlarla dolu; asık yüzler, kayıtsızlıkları, sinsî yürüyüşleriyle onu aralarına alıyorlar, eritiyorlar. Bay C tek düzeliklere baş kaldırır. Tek düze insanların farklılıkları nasıl asimile ettiğini sorgular. Ne yamansınız, dökme kalıplarınızla bir şeyi onlara uydurmadan rahat edemezsiniz. Aynı şeylerin tekrarlanmasına ve tek tip şeylerin oluşuna karşıdır aslında.

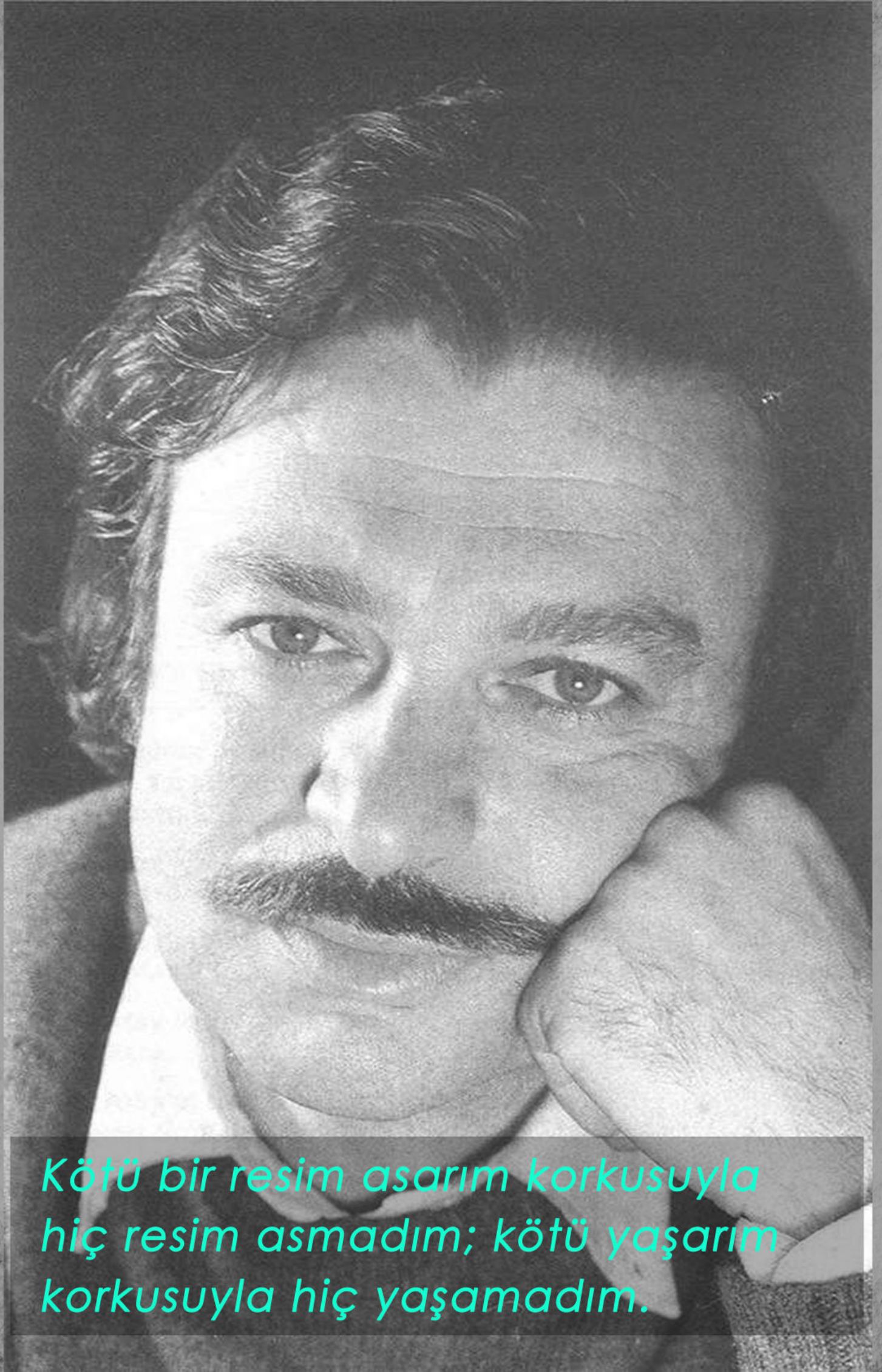
"Durağa geldi. " Bunları kurtarmanın yolunu biliyorum. Kocaman sinemalar yapmalı. Bir gün dünyada yaşayanların tümünü sokmalı bunlara. İyi bir film görsünler. Sokağa hep birden çıksınlar..." Kafasından geçene güldü. Duraktakiler dönüp baktılar. Kadının biri kaşları çatı. "Sahi bu normları, kim belirlemişti? Kime göreydi? Gölmek neden rahatsız edici ya da bir kadın açısından davetkârdı? Bu normlar neden var ki? İnsan kendine sahip çıkamadığı için etrafını mı kısıtlıyor aslında? Ne kadar yobazca özgürlük adına eylemler yapıp oluşturduğumuz normlara kendimizi kapatmamız; insanları adları, davranışları ya da onlar hakkında söylenenlerle yargılıyor olmak acınası bir durum. Hâlbuki insanın adı onunla en az ilgili olan yanıdır.

İnsan adını kendi seçemez ya da davranışlarımızın hepsinin birbirimize doğru gelmesi gerekmez. Eğer kendi doğrun yoksa sen de bu dünyada var olup beş on dakika sonra kaybolacak bir canlısındır.

"Sokakta kendi kendine sesli gülünmeyeceğini bilmeyen yoktu. ' Ne adamlar be. Göldüysem göldüm, size ne ?' Duramadı orada, yürüdü. Eve gitmeyecekti. İçindeki 'sinemadan çıkmış kişi' yi öldürdüler. Sağ kalan sıkıntılı kızgın. Hep ölçülü biçimli mi davranmak gerek? Kim demiş?" Bizi sıkıntılı ve saldırgan yapan şey de aslında kendimiz olamamamız. Artık o yapıyor, herkes yapıyor ben de yapmalıyım yerine kendi düşüncelerimizle harekete geçemeyişimiz... Artık içimizin demir parmaklıklarından azat etme vakti gelmedi mi sinemadan çıkan insanı?

Çağımızda geçmiş yüzyılların bilmediği, kısa ömürlü bir yaratık yaşıyor. Sinemadan çıkmış insan. Gördüğü film ona bir şeyler yapmış. Salt çıkarını düşünen kişi değil. İnsanlarla barışık. Onun büyük işler yapacağı umulur. Ama beş-on dakikada ölüyor. Sokak sinemadan çıkmayanlarla dolu; asık yüzleri, kayıtsızlıkları, sinsi yürüyüşleriyle onu aralarına alıyorlar, eritiyorlar.

*Kötü bir resim asarım korkusuyla
hiç resim asmadım; kötü yaşarım
korkusuyla hiç yaşamadım.*

Yakarış

Yum gözlerini çocuk, sakın açma
Bakma bana, görme beni, utanırım
Çocuk bakamam gözlerine

Sevme beni çocuk,
Dayanamam ağırlığına, ihanet ederim sevgine
Bir gece bakmışsın, kesmiş olur ellerim saçlarını
Bir deprem olur yüreğimde
Yıkılır her şey üst üste
Harabeye döner
Hapsederim seni oraya çocuk
Kurtulamazsın

Bir zamanlar sevdalıydım çocuk
Gözlerime yıldızların değdiğini hissederdim
Toprağa değil, bulutlara basardı ayaklarım
Ben hep seni bekledim,
Sense hiç gelmedin

Yaşama arzusunu yitirdim ben çocuk,
Artık kafamı kaldırıp
Gülümseyerek bakmıyorum gökyüzüne
Her gün tenime vuran ışık
Isıtmıyor artık beni

Aşka ithafen yazılan tüm şarkılar
Durup durmama kararsızlığı yaşatmıyor artık bana
Artık gülmüyor yanaklarım
Artık ağlamıyorum çocuk
Gülümsüyorum her gece
Anlıyor musun beni çocuk?
Anlıyor musun?

Olmaz, yum gözlerini
Bakma bana, görme beni
Dayanamam, uzanırım saçlarına
Okşayıveririm
Hem biliyorsun,
İlk saçlarına tutuldum ben

Hayır, bakma bana
Görme, görme, görme!
Felaketim olursun çocuk
Yıkarsın yosun tutmuş duvarlarımı
Dayanamam öpüveririm göz kapaklarından
Yıllardan sonra ilk kez değer dudaklarım insan tenine
Yıllardır tuttuğum gözyaşları akıverir yanaklarımdan
Yumuşarım
İşte o zaman insanları severim çocuk
Felaketim olursun

Kapat, kapat gözlerini bakma bana!
Ellerin benim kıyametim olur,
Kokun cennetim olur,
Gözlerin yuvam olur.
Sana kıyamam be çocuk,
Felaketim olursun.

Aramıza ördüğün duvara,
Resmini astım çocuk.
Beni anlıyor musun şimdi?

Uçurtmanın Uçamayışı

Benim için sıradan bir gün. İnsanlar her ne kadar uçmak özgürlük dese de benim de iplerim birinin elinde. Gökyüzünün hissettirdiklerine diyeceğim yok! Farklı yaşanmışlıklardan izler taşıyan rüzgârın benliğimi kaplaması, bana hissettirdikleri yaşamın bir değeri olduğunu düşündürüyor. Ama bu benim için fark etmez ki. İpleri mi tutan bir el... Beni yönlendirmeye çalışan bir rüzgâr var oldukça "özgürlük" denilen şeyin de bir anlamı kalmıyor.

Bugün güneşli bir gün, daha çok insan var dışarıda. Ama sonbaharda olduğumuz için azalıyor günden güne sokakta oynayan çocukların sayısı. Binlerce insanın yaşamına tanıklık ettim. Gördüm ki en masum ve yine en mutluları çocuklar. Özgür olmaya en çok onların hakkı var. Ama onlar da özgür olma ihtiyacının farkında değiller. Ancak büyüyünce anlayacaklar en temel gereksinimlerinden birinin bu olduğunu ve yaşamları boyunca bu haktan nasıl mahrum bırakıldıklarını. Yine de onların mutluluklarıyla avunuyorum ben. Vazgeçtim özgürlüğümden. Belki de özgür olmak tamamen serbest olmak değildir. Belki de beni uçururken dişlerini göstererek gülümseyen çocuğun neşesi de beni özgürlüğüme yakınlaştırıyordur? Sanırım bunu bir ağacın dalına takılıp "Nasıl kurtulabilirim?" sorusuyla baş başa kalmadan anlayamayacaktım. Yapraklar ve sivri dalların uçları beni sarmalamış durumda. Üstüne üstlük çocuk da artık gülümsemiyor. İpimden çekerek kurtarmaya çalışıyor ama canımı acıtıp beni yaralamaktan başka bir işe yaramıyor. Doğru bir şekilde çekse kurtarabilirdi. Biraz daha çabalıyor. Hadi ama! Pes etmeyip biraz daha denese kurtarabilir beni. Yok, oturup ağlamayı seçti. Yalnızım şimdi. Yavaş yavaş akşam oluyor. Artık iplerimden tutacak bir çocuğun minik elleri yok. Rüzgârsa beni kurtarabilecek kadar güçlü esmiyor ama üşütüyor. Yavaşça dünyada olup bitenleri fısıldıyor. Dünya; zor, adaletsiz... Her şeyin ve herkesin esir olduğu bir yer. Ve ben de yıldızlarla baş başayım ama özgür değilim.

Olmadı

Aşkın ve nefretin arasındaki o incecik çizgiyi fark ettiğiniz anlar vardır

Unuttuğun bir aşkla yıllar sonra karşılaştığınız

Gömdüğünüz aşkın üzerinde yeşeren umutlarınız...

Bağlıyızdır birbirimize görünmeyen iplerle

Koparman gerekir o ipleri, bırakman gerekir bazen o elleri...

Olmadı.

Geçip gittin öylece yanımdan

Bakamadım ardından

Bakamazdım, daha çok benim yüzümdendi ayrılmak

Adını hecelelemekten bıkmadığımı bilesin dedim içimden

Duydun mu bilmem

İçimden söylediklerimi bile duyardın sen eskiden...

Kefalet benim sırtımda dikenli yelek

Sana pek çok şey yazdım

Hala adının harflerini okşuyorum işaret parmağımla

O parmağı elmacık kemiklerimde gezdiriyorum

Sonra sen severdin elmacık kemiklerimi...

Üzerime yağarken tüm hüznler

Başım ellerimin arasında hep tebessüm ederek hatırlayacağım seni...

Deniz

Deniz, kalabalığın içindeki yalnız bir insandı. Yalnızlığının sebebini kendisinden başka kimse bilmiyor ancak Deniz kendisine bile söyleyemiyordu. Onu bu yalnızlığa, hırçınlığa yiten şey çocukluğunda saklıydı.

Öğretmen bir anne babanın ikinci çocuğu olan Deniz hayatı öğrenmeye küçük yaşta başlamıştı. Sevmek, sevilmek, korkmak, ağlamak... Bu duyguların hiçbirini ona ailesi öğretmemişti. O ise daha küçük yaşta bunları öğreneceğini bile bilmiyordu. Kendisiyle ilk çatışması ortaokul sıralarında başlamıştı. İlk başkaldırışı bir öğretmeni-neydi. Yapmaması gerektiğini kendi de biliyordu ama haksızlığa ve yanlışla dur demesi gerektiğini de biliyordu. Akşam eve gittiğinde öğretmen olan babası ona nasıl bir tepki verecekti? Kızacak mıydı yoksa karşısına alıp öğüt mü verecekti? Aklını tırmalayan bu sorularla evin yolunu tutan Deniz bunun cevabını kendi de biliyordu. Babası bir eğitimci olduğu için bu olaya kendi maruz kalsaydı ne yapardı diye yanlış bir empati kurarak kendini öğretmenin yerine koyacak ve Deniz'e çok kızacaktı. Evet, akşam olmuştu ve babası eve girmişti. Deniz korkmuyordu babasından, onun bağırsı çağırışlarına aldırmiyordu bile. Çünkü onu aslında ailesi böyle yapmıştı. Hep bir hayali vardı Deniz'in, babasına sarılmak. Yapamazdı, korkusundan veya da çekindiğinden değil çünkü Deniz aslında sarılması gerekenin babası olduğunu biliyordu.

Babasına ilk başkaldırısını on üç yaşında yapmıştı Deniz. Haksız yere suçlanmak onun en nefret ettiğı şeydi ve bu yaşına kadar babası onun sözleri yerine başkalarının sözüne inanmayı tercih etmişti ve bundan sonra da hep aynı şey olacaktı. Aslında bir başkaldırı değildi Deniz'in yaptığı, bir yakarıştı. Baba demişti, "Baba ben senin evladınım ama sen bana, evladına inanmak yerine, beni dinlemek yerine haksızlığa göz yumuyorsun ve beni dinlemiyorsun, neden?" demişti. Bu kelimeler ağzından dökülürken bir an duraksadı, boğazı düğümlendi. Ağlayamazdı Deniz, çünkü asıl ağlaması gerektiğı yerin ailesinin yanı olduğu öğretilmemişti ona. Eğer ağlarsa güçsüz görünecekti.

Böyle bir çatışma ortamında büyüyen Deniz bir gün okulda bir kavgaya karışmış ve dayak yemişti. Sırtını yaslayacak bir arkadaşı veya bu olayı anlatınca anlayıp ona destek verecek bir aileye sahip değildi. Hayatında ilk kez dayak yemişti, ilk kanını kendi temizlemişti. Asıl yalnızlığı burada başlıyordu Deniz'in. Yaşı küçüktü ama arkasında kimsenin olmadığını daha o yaşta anlamıştı. Aile yalnızca maddiyat olarak öğrenen Deniz hiç kimseye hiçbir duygu besleyemiyordu. Çünkü bilmiyordu. Korkuyu ilk dayak yediğinde öğrenmişti Deniz, tek başınaydı ve savunmasızdı. Bir daha dayak yememek için korkusuz ve cesur olması lazımdı. Öyle de oldu. Deniz artık hiçbir şeyden korkmuyordu. Çünkü korkarsa bir daha dayak yiyecekti ve bir zaafı olacaktı bunu biliyordu.

Deniz büyüdü. Akli daha da ermeye başladı bazı şeylere. Babası ve annesine si-temliydi çünkü ona sevgi göstermediklerini, robot olarak yetiştirmeye çalıştıklarını anladı. Fakat babasına sarılmak Deniz'in içinde hep bir ukde olarak kalmıştı ama sarılamazdı. Sebebini kendi de bilmiyordu. Tek bildiği şey ona bu duygunun öğretilmemiş olmasıydı. Deniz'in okulda çok arkadaşı yoktu. Toplasan bir elin parmağını bile geçmezdi. Ama ona çok anlamsız geliyordu bu tür bağlar. Arkadaşlık... Ne demekti? İlerleyen zamanlarda bu kavramı çok iyi öğrenecekti Deniz. Aslında gerçek ailesinin arkadaşları olduğunu öğrenecekti. Sevgiyi, saygıyı, sevmeyi, ağlamayı belki de korkmayı öğrenecekti. Öyle de oldu. Bir kız arkadaşı vardı. İsmi Özgür'dü. Araları çok iyiydi Deniz'le Özgür'ün. Zaman ilerledikçe Deniz ve Özgür arasındaki arkadaşlık bağı gelişti. Yoksa bir sevgi mi besliyordu Deniz Özgür'e karşı. Ama olamazdı çünkü Deniz sevginin ne olduğunu bilmiyordu. Fakat öğreniyordu. Aralarında bir kıvılcım oluştu ve Deniz sevgiyi öğrendi sevmeyi öğrendi. Daha sonra bu sevgisinden aldığı güçle hayatını Özgür'e açmaya karar verdi. Yaptığı şey doğru muydu bunu bilmiyordu ama uzun yıllardan beri ilk defa mutlu oluyordu ve mutluluğu ve sevgisi onu kör etmişti bile. Özgür, Deniz'in sadece zaaflarından yararlanıyordu ve onu bir arkadaşıyla aldatıyordu. Peki, Deniz bunu öğrenirse ne olacaktı? Özgür ile Deniz'in evleri yan yanaydı. Bir gün Deniz sabah okula gitmek için kapının önünde

servisini beklerken en yakın arkadaşının Özgür'ün evinden çıktığını gördü. Bu bir rastlantı mıydı? Hayır, bu bir rastlantı olamayacak kadar gerçek ve acı bir durumdu. Adeta yıkılmıştı bu gördükleri karşısında Deniz. Bu gördüklerini ne kadar aklından silmeye çalışsa da yapamıyordu, olmuyordu. Peki, şimdi ne yapacaktı? Hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam mı edecekti yoksa gördüklerine sessiz kalmaması mı gerekti? Özgür ilk seçeneği yaptı ve sevgisine yenik düşüp hiçbir şey olmamış gibi yoluna devam etti. Bu, yanlış mıydı doğru muydu, bunu ilerleyen zamanlarda öğrenecekti. Zaman ilerledikçe Deniz ve Özgür'ün arasındaki ilişki çıkılmaz bir yol alıyordu. Ne o? Yoksa kopma noktasına mı gelmişti? Evet, Deniz bu gördüğü acı tablo karşısında daha fazla dayanamıyordu. En sonunda Özgür'le olan tüm bağını koparmaya karar verdi. Peki, ama Özgür adını kalbinden nasıl atacaktı? Bunun hakkında en ufak bir fikri yoktu. Zaman zamanı götürdü, Deniz artık kopan aile bağları ve sevgisine, duygularına yediği ihanetten dolayı daha da çok içine kapanmıştı. İçinden hiçbir şey yapmak gelmiyordu. Hayattaki bu tökezi derslerine devirmiş ve iyice dibe batmaya yaklaşmıştı. Ama Özgür'ü aklından bir türlü çıkaramıyordu. Her yolu deniyordu ama maalesef olmuyordu. En sonunda çareyi okuyup buralardan gitmekte bulan Deniz sadece derslerine yoğunlaşmak istiyordu ancak kafasını bir türlü toparlayamıyordu. Özgür'ün yokluğu onu iyiden iyiye bitiriyordu ama yapacak bir şey yoktu. Belli bir süre sonra bu acıyla yaşamasını öğrendi Deniz. Yapacak bir şey yoktu. Hayat ve kaderi onun için bu yolu seçmişti buna inanıyordu. Bu şekilde tam 2 yıl geçirdi Deniz. Ailesi , arkadaşları , sevdiği kadın... Hiçbir şeyi olmadan 2 yıl... Özgür, onun kalbinde hala büyük bir yaraydı. Ama yıllardır istediği şey oluyordu. Lise son sınıfa gelen Deniz artık mezun olup başka bir şehre gidecekti. Buradaki bütün yaşantısını bırakıp başka bir şehre yeni bir yaşantı kurmaya gidecekti. Taaki sıcak bir yaz günü Deniz evinde otururken bir davul sesi duyuncaya kadar her şey güzel gidiyordu, hayal kuruyordu Deniz. Tam o sıra ürkek adımlarla cama yöneldi ve gözüne gelin arabasından bozma bir araba ilişti. İçine bakmaya korkuyordu tam o sıra arabanın kapısı açıldı ve Deniz'in şakaklarından soğuk terler

akmaya başladı. Evet, arabadan inen oydu. Bir kez daha hayatı yıkılan Deniz Özgür'e karşı asla kin veya da bir nefret beslemiyordu. Sadece ufak bir tebessümle ağzından şu kelimeler döküldü "Mutlu ol Özgür Kadın..." hayattan artık o kadar bir beklentisi kalmamıştı Deniz'in , amacı yoktu , fikri , zikri hiçbir şeyi yoktu. Özgürlüğünü bırakmıştı oracıkta. Hayata dair umudunu bırakmıştı. İnsanlığını bırakmıştı ve artık hayat yıllar sonra bile Deniz için mutlu bir yer değildi...

Bir Geometri Kitabı Yazarının Edebi Yanları

O , yüce bir dağa benzer. Eteğinde
yasayanlar bu yüceliği fark
edemezler. Bu dağın azametini
kavrayabilmek için, ona çok
uzaklardan bakmak gerekir.
(Claude Farrer)

Bu yazar ülkemizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür. Genellikle Mustafa Kemal'in edebi yönünü değil de matematiğe olan düşkünlüğü ve siyasi başarısı ele alınır eğitim kurumlarımızda. Oysa Mustafa Kemal lise yıllarında edebiyata yoğun bir ilgi duymuş ve bunu bütün hayatına yaymayı başarmıştır. Okuduğu binlerce kitabın yanı sıra öğrenciyken, askerken, reisicumhur iken yazdığı şiirler de vardır.

Edebiyata olan ilgisinin başladığı lise yıllarıyla alakalı olarak 10 Ocak 1922 günlü Vakit gazetesinde çıkan bir söyleşisinde şöyle der: "Merhum Ömer Naci, Bursa İdadisinden kovulmuş, bizim sınıfa gelmişti. Daha o zaman şairdi. Benden okuyacak kitap istedi. Bütün kitaplarımı gösterdim. Hiçbirini beğenmedi. Bir arkadaşımın kitaplarımdan hiçbirini beğenmemesi gücüme gitti. Şiir ve edebiyat diye bir şey olduğunu o zaman öğrenmiş oldum. İlilenmeye başladım. Şiir bana cazip göründü fakat hitabet hocası diye yeni gelen bir zat 'Bu tarzı iştigal seni askerlikten uzaklaştırır.' diyerek beni şiirle uğraşmaktan men etti. Şiir yazmak hakkında idadi hocasının koyduğu yasağı unutmuyordum fakat güzel söylemek ve yazmak hevesi bende hep sürdü."

Askeri İdadiden mezun olup Harp Okuluna geçtiğinde öyle bir yasak olmadığındandır ki bir şiir yazmıştır. Bir Askerin Mezarına adlı şiiri Harp Okulu öğretmeni tarafından takdirle karşılanmıştır. Şiirin bir bölümü ise şöyledir:

Bir Askerin Mezarına
Şurada, kabrin üzerinde konulmuş bir,
Beyaz taş var, onun altında bayraklar
Temevvüç ederken, kelleler uçuşurken...
Celâdeti tâbân olurken aldığı cerîhai mevt
ile bu âlemi hîcîye vedâ etmiş bir
asker yatıyor...

Talebelik yılları bitince bitmemiş tabii bu edebiyat aşkı. Asker olunca cephelerde yanından ayırmadığı Reşat Nuri'nin "Çalığışu" kitabı onun için bir tutkuydu adeta. İsmet Paşa'ya kendisinin okuması gerektiğini dile getirerek bu kitabı ona da verdiği bilinmektedir. Cephelerde yaşadıklarını ara ara şiir yazarak dile getirmiş, boş kaldığı zamanlarda özellikle Fransız edebiyatı ve Türk edebiyatına ağırlık vererek bolca kitap okumuştur. 1905 yılında Şam'da görevdeyken vatanın elden gidişiyle de alakalı büyük bir üzüntü, ızdırap ve serzenişte bulunduğu şiiri de vardır.

Beşike Hadisesi İçin
Çıkıyor gönüllere istimdadı,
sâmiyamda vatanın feryâdı.
Çıkıyor gönüllere istimdadı,
yaralı bir ananın evlâdı.
Etmesin mi anaya imdadı?

Rumeli can veriyor yok mu ilaç ?
Edelim sıhhatini istimzaç;
etmeyelim kimseyi izaç.

Zırlıılar her yeri tehdit ediyor.
Makedonya bunu tes'it ediyor.
İnkırazı bize teyit ediyor.

Yemenin purîşi malumu cihan.
Ne için eyledi millet isyân ?
Zulme ister mi bu yoldan burhan ?
Turuşkalar bile aldı meydan.

Hani kânun-u adaâlet nerede ?
Mülk-ü millette himâye saadet nerede ?
Haricen mülk-ü himaye nerede ?
Bizde evvelki şecaat nerede ?

Gelse Ertuğrul şöhet-i pervas,
eder elbette tahayyür ibraz.
Vatanın feyzine kâdir olamaz;
yeniden fethine verseydi cevâz...

Yıldırım görse şu ahvâlimizi
ateş kahrı yakar hâlimizi.
Affeder mi bizim efâlimizi ?
Mahv eder cumle-i emsâlimizi.
Ey büyük Fâtih'i İstanbul'un...
Bu revş olmadı mı makbulün ?
Sây ile toplanılan mahsulün,
Berhava oldu fakat meçhulün...

Yazık oldu vatana âh yazık...
Her ağızdan çıkıyor : Eyvâh yazık !..
Acısın bizlere, âh yazık !

Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcı sayılan 19 Mayıs 1919 yılından 1926 yılının ortalarına kadar süren bir tarih, anı kitabı olarak adlandırılabilir. Nutuk Atatürk'ün en önemli kitabıdır. İçerisinde verdiğimiz mücadeleden, yapılan inkılâplardan, ülkenin yönetiminden, rejimden bahsedilmiş ve bilgi verilmiştir. Aranızda Nutuk'u okuyan varsa Atatürk'ün iyi bir edebiyatçı, bir bilge ve bir düşünür olduğunu zaten görürsünüz.

Siyasi, ideolojik, tarih konulu yazdığı yazıları, şiirleri, kitapları bir yana bırakalım. Paşa'nın yazdığı aşk şiirleri de vardır. Hatta en ünlüsü kendi el yazmasının da örneği bulunan 1926 yılının bir yaz günü sabahleyin Çankaya'da Fikriye Hanım'a yazdığı şiirdir. Şiirin en can alıcı kısmı ise son 4 dizesindedir.

Fikriye

...

İçsende bir kadeh hayat iksirinden,
Zamansız ayrıldım, bilinsin Fikriye'den.

Bıkmadım ki doyayım o narin ellerinden,
Ummid-i aşkım saracak onu cefakâr teninden.

Atatürk'ün Fikriye Hanım ile yaşadığı trajik olaydan hepimizin haberi vardır değil mi? Yok mu? Hemen bu olayı bulup okumalısın. Paşa'nın hayatında yaşadığı kötü olaylardan ama etkisi büyük olan bir olay...

Vefatına kadar her zaman okumuş, her zaman yazmış, her zaman bir şeyleri uygulamış bir insanın edebi yönünü anlattım size.

Öyle ki bu ademoğlunun büyük bir adam olması tesadüfi veya belli desteklerle değil kendisini çok iyi eğitmesi, donanımlı bir insan olması vefatına kadar toplam bilinen 3997 kitap okumasıdır. Okuduğu kitaplarda tabi ki zamanının edebi açıdan en kuvvetli kitaplarıydı. Fransız edebiyatındaki bütün başyapıtları okumuş, Türk edebiyatındaki bütün baş yapıtları okumuştur. Mustafa Kemal ne diyor biz gençlere: "Bütün ümidim gençliktedir!". Paşa'nın bu ümidi yarıda kalmamalı onun kurduğu cumhuriyeti, onun ilke ve inkılâplarıyla sürdürülmesini sağlamalıyız. Atatürk'ün yolu kitap yolu, Atatürk'ün yolu okumak yolu, Atatürk'ün yolu bilgi yolu, Atatürk'ün yolu aydınlık dolu... Onun yolundan ilerleyenler şüphesiz ki büyük işler başaracaktır.

Bir kayboluş var göğün kızılığında
Derinlerdeki mevtada atan çığlıklar
Sükûnete boğarken hayalleri
Yok olmuşçasına atılıyordu adımlar
Emvaller sarmıştı her bir günahsız
Enel hakkın celladıydı o emvaller
Eniyeti körelmiş cahile mahkumdular
Bir maziyi kızılığın içinde boğarken
Efil efil ecel kuşları süzülürken
Duzehleri arıyordu o gözler
Çekilen nefes manasını yitirince
Afitab artık berdar bir bedendi.

Kızarmış gözler ardında kalan o sır da ne
Ey yar gecenin bu karanlığı o gözyaşlarında ne
Bir mısra gibi süzölür yanaklarından
Bir öfkenin derine bastırılmış acısı mı?
Yıllar boyu unutulmayan mazi mi?
Anlamlar birbirini kovalarken ey beyhude
Senin öfkenin ardında kalan bu sükûnetin de ne
Yüzünde açan o masum güzellik
Her şeyi aklımdan silerken ey yar
Bu teneşir sesliğinde seni bu hale getiren de ne

Yaşadıkça sona yaklaşır insan
Her giden bir habercidir aslında
Arkasında bıraktığı maziden
Bir kaybolmuşlukla anılır
Mevta sessizliği bırakır akıllarda
Belirsizliğin verdiği sükûnetle
Birkaç hatırayla uğurlanır
Bir daha hatırlanmamak üzere

sylvia plath

Sylvia Plath, Amerikalı şair ve yazardır. Trajik yaşamı ve intiharıyla tanınan Plath, aynı zamanda yarı otobiyografik bir roman olan ve depresyonu üzerine ayrıntılı bilgiler veren Sırça Fanus kitabının yazarı olarak bilinir. Anne Sexton ile birlikte, Plath gizdökümcü şiirin önemli isimlerinden biridir.

Kardeşini Doğurmak

İnsan; doğar, büyür, yaşar ve ölür. Doğumundan ölümüne kadar geçen bu süreye ömür denir. Yaşadığı olaylar da kader veya da sınav olarak adlandırılır. İnsan dünyaya bir amaca hizmet etmek için gönderilmiş fakat bu amacı bozan etkenler nedir kafamızı karıştırmıyor değil. Tanrı kendi eliyle mi bozdu yoksa insanoğlu el birliğiyle mi? Bu sorunun cevabı bir yerlerde saklı olmakla beraber merak konusu ve odak noktası. Tanrı yaratabileceği en kötü şeyi –insanoğlunu- neden yarattı? Tanrı sonsuz kudrete sahipse kötülük ve acımasızlık duygusunu neden var etti? İnsanın aklına daha bin bir çeşit soru geliyor fakat bir cevap bulamamak farklı sorular doğurmuyor değil.

Kötülük ve acımasızlık madem kirli dünyamızın vazgeçilmez iki kavramı fakat bu kötülüğe ve acımasızlığa maruz bırakılan çocukların ve savunmasız insanların suçları ne? Bu da ayrı bir merak konusu. Küçük bir çocuk, savunmasız, korunaksız... Bu çocuk ailesi tarafından istismara uğruyor. Bu çocuğun suçu ne de istismara maruz bırakılıyor? Bu soruyu kendime sorarken minik bedenlerin yaşadıklarını neler hissettiklerini öğrenmek istedim ve karşıma Büşra Sanay'in ''Kardeşini Doğurmak'' adlı eseri çıktı. Kitabın ismi bile insanın kanının çekilmesine sebep. Kitabın başında çocuk istismarı ve ensest hakkında bilgi veren Sanay bu tür olayları bir psikolojik sorunun ötesinde, cahillik olarak değerlendirmiş. Kitabın başında can alıcı bir bilgi çarpıyor insanın gözüne. Antik Yunan ve Mısır dönemi inanışına göre bir anne karnında ikiz çocuklara sahip ve çocuklardan biri erkek diğeri kızsaa, anne rahminde ilişkiye girdikleri düşünöldüğü için annenin gebeliğine son veriliyormuş.

Acımasızlık ve kötölük insan ruhuna yüzyıllar önce işlemiş. Kitabın sayfaları biraz daha kurcalanırken insan kendi benliğinden utanıyor adeta. Henüz 4 yaşındaki kızının tecavüzcüsü kendi öz babası hâkim karşısına çıkıp ''Siz hiç kendi bahçenizin ilk meyvesini başkasına yedirir misiniz? '' diye bir cümle kurabiliyorsa, henüz kırkı çıkmamış bir bebeğe kendi öz babası tecavüz edip çöp konteynırına atabiliyorsa,kendi öz dayısı 9 yaşındaki

yeğenine tecavüz edebiliyor ve bu hasta ruhlu insanların hepsi hâkim karşısında kravat takıp deli rolüne büründüğü için serbest bırakılıyorsa bu masum bedenlerin canlarının ve günahlarının bedelini sadece tecavüzcüleri değil bu olaya göz yumup ses çıkarmayan herkes ödeyecektir diye umuyorum. Kitabın sayfalarını biraz daha irdelerken çok enteresan bilgilere ulaşabiliyor insan.

Ensest, birçok inanç tarafından haram sayılan bir şey olmakla beraber yine birçok dini inanın arka kapısını aralayarak meşruiyet kazanmaya çalışmış yüzlerce yıldır. Bu gerçekliği görünce kahroluyor insan. Kızlar kardeşlerini doğuruyor. Bir söz ne kadar anlam yüklüyse bu sözde bir o kadar anlam yüklü. Bu olay sadece ülkemizin bir bölgesini değil dünyanın batısından doğusuna akliselim olan her bireyi ilgilendiriyor.

''Ensest erkekliğin bağrındaki boşluğu işaret eder.'' Ve son nefesime kadar diyeceğim ki çekin kirli ellerinizi çocuklardan, onları erken yaşta büyümek zorunda bırakmayın!

Onbeşli Yusuf

Bağımsızlık için can alıp
can verenlere ithafen...

Dumanlar yükseliyordu kara trenin kara bacasından, rayların üzerinde esneyerek uzun uzun gitmeye başladığında... Acı bir çığlık gibiydi yahut eşini harpte şehit vermiş ve tek evladını cepheye gönderen gözü yaşlı bir annenin feryadı gibiydi.

Yurdun dört bir yanı düşman tarafından kuşatılmış, memleket içerisindeki azınlıklar çeteleşip köylere kasabalara saldırıyordu. Silahsız, erkeklerini cephelere göndermiş köylüler zor durumdaydı. Bir şey olmalı ve bu azap sona ermeliydi.

Padişah Vahdettin'in çaresizliği tüm Anadolu'ya yayılmıştı. Onlarca yıldır bitmek bilmeyen savaşlar hem halkı hem de hanedanı çok yıpratmıştı. Osmanlı tebaası cephe-den cepheye koşuyordu. Ülke son yüzyılını hep savaş içerisinde geçirmiş ve bunlar yetmezmiş gibi bir de cihan harbi patlak vermişti. Aç, yorgun, bitap düşmüştü Anadolu. Memlekette er kişi kalmamıştı, her biri bir cephedeydi. Gidip de evine geri dönen yoktu. Türküler, ağıtlar yakılıyordu. " Ah o yemendir gülü çemendir, giden gelmiyor acep nendendir..." "Onbeşliler gidiyor, kızların gözü yaşlı..."

İşte o onbeşlilerden biri de Yusuf idi. İtilaf Devletlerinin Nisan 1915'ten itibaren kara çıkartmasına başlamalarıyla birlikte cephede savaşacak daha çok takviye kuvvetlere ihtiyaç olunmuş Sultan V. Mehmed Reşad bir emir yayımlayarak 15 yaşından büyük olan herkes cepheye çağırılmak zorunda kalmıştı. Yusuf dört erkek çocuklu bir Osmanlı ailesinin en küçük çocuğuydu. Lise talebesiydi. En büyük ağabeyi Mahmut, Kafkas cephesine gitmiş ve hala dönmemişti. Diğer iki ağabeyi İbrahim ve Mehmet ise Suriye Cephesi'ne gitmişlerdi. Yusuf'a da Çanakkale yolu görünmüştü...

Yusuf'un annesi Ayşe Hatun bu durumdan pek hoşnut değildi. Ana yüreği kaldırmıyordu artık. Aklında İbrahim, Mehmet ve Mahmut varken bir de Yusuf'u gidecekti. Ama gidecekti Yusuf, vatan için, millet için, bağımsızlık için gitmek zorundaydı. Baba Mustafa Bey'in de içi kan ağlıyordu. Nasıl ağlamasın ki diğer evlatları gelmeden son çocuğunu da vatan için cepheye gönderiyordu.

Yusuf, sultanın yayımladığı emri duyunca buruk bir sevinç yaşadı. Zaten lise-deki yaşıtlarıyla çok defa cepheye gitme arzusunda olduğunu söylemişti ama aile-sinden ayrılacak olmak da bir o kadar üzmüştü. Yusuf 15 yaşında uzun boylu, kumral, yaşıtlarına göre epeyce iri, bıyıkları terlememiş bir gençti. Fiziki görünümü her ne kadar genç olsa da içi hala küçük bir çocuktı ve özünde çocuksu masumi-yet vardı.

Yusuf'un gideceği gün gelmişti. Çoraklı kasabasında soğuk, ayaz dolu bir Cuma sabahıydı. Gün ağarmış, günün en soğuk vakitleri hiç bitmeyecekmişçesine yaşanıyordu. Adı gibi çoraktı Çoraklı. Yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve ayazlı geçiyordu. Öğleye doğru güneş yüzünü göstermiş, çatılardaki buz sarkıtları erime-ye başlamıştı. Cuma vakti yaklaşıyordu, müezzin salayı okumaya başlamıştı. Ezan-ı Muhammed okunduğunda kasaba halkı çoktan camiye gelmiş idi. Kasabanın harbe gidecek olan gençleri de camideydi. Namazdan sonra gençler dualar ile kurbanlar kesilerek cepheye gönderiliyordu. Sanki savaşa değil de düğüne gidi-yorlardı. Bundandır ki savaş Türk'ün düğünüdür.

Yusuf babasının elini öptü, sarıldı. Anasının elini öptü, sıkıca sarıldı. Helallik istedi, anası gözü yaşlı helal olsun dedi. Her bir genç vedalaştı ailesiyle, sevdikleri-yle... Ardından kara yılan gibi dağlar, ovalar arasında süzülecek olan kara trene bindiler...

Neden gidiyordu Yusuf, kaçamaz mıydı? Ağabeyleri gitmişti zaten. Onlar gitti de ne oldu ki? Yusuf aklına gelen bu sorulara ''Tevbe tevbe, bre git başım-dan şeytan!'' diyerek karşılık veriyordu. Elbette gidecekti Yusuf, ölürse şehit olup peygambere komşu olacak, yaralanırsa gazi olacaktı. Hiçbir şey olmasa bile Yusuf, bağımsız bir vatanda, dalgalanan hilalin gölgesinde yaşamak istiyordu, haçın değil. Şimdi beraberlik zamanıydı, birlik vaktiydi. Zaten aksini düşünen pek yoktu. Anadolu gençleri koşarak gidiyordu cepheye.

Tren yol boyunca belli kasabalarda durdu ve cepheye gitmesi gereken gençleri bir bir aldı. Her durakta ailesi aklına geliyordu Yusuf'un. Her durakta ve-dalaşanları, ağlaşanları gördükçe içi buruluyordu.

5 gün süren uzun yorucu yolculuktan sonra başkent İstanbul'a varmışlardı. İstanbul, uğruna imparatorlukların yıkıldığı, ''fethedenin güzel komutan'' olduğu şehir... Yusuf gibi yüzlerce Türk genci, ilk kez gördükleri bu şehirde çokta uzun kal-mayacaklardı zaten. Çanakkale'ye geçeceklerdi.

Geçtiler Çanakkale'ye, ''Çanakkale geçilmez'' dedirtmeye. Dönmeyi düşünmediler. Her biri aklında sevdikleri, eşleri, çocukları ile gitti cepheye. Hiç olmadığı kadar kalabalıktı Çanakkale. Düşman çoktu, İngiliz, Frenk, yetmezmiş gibi yıllarca birlikte yaşadıkları Acemi, Arap, Ermenisi de düşman olmuştu.

İlk kez gördükleri bu topraklarda hilal uğruna savaşmaya gelmiş onlarca vatan evladı vardı. Kanlarıyla sulamaya gelmişlerdi toprakları, deniz değil de Türkün kanı boğacaktı düşmanı. Uğruna kan dökülmeyen toprak vatan da olamazdı zaten. Çok eskiden kan dökerek alınmıştı bu topraklar ve yine kan dökülerek savunulacaktı. Düşmana teslim olmak yoktu.

Düşman ile baş etmek kolaydı Mehmetçik'e. Açlık zor idi, susuzluk zor idi. En zoru da aileye hasret idi. Mektup gözler idi gözler.

Günler çabucak geçiyordu cephede. Oradan oraya koşturuyorlardı Yusuf ve silah arkadaşları. Çok arkadaşını yanı başında şehit vermişti Yusuf. Çavuş yapmışlardı Yusuf'u orduda. Çalışkanlığı, gözü karalığı dikkat çekmişti hemen. Yaz ayları gelmişti, Çanakkale harbi bitmiyor, sanki daha da uzuyordu. Yazın sıcaklığı Mehmetçik'e zül olmuştu. Sıcak, susuzluk, bitler, böcekler, her şeyi zorlaştırıyordu.

Sabahları üzüm hoşafı, öğlenlerin yemek yok, akşamları yağlı buğday çorbası ve ekmek tüketiyorlardı. Ama artık bunlar bile yoktu, sabahları sadece yarım ekmek, öğlen yine yemek yok, akşamları ise şekersiz üzüm hoşafı vardı sadece. Akşama ekmek de yoktu. Yoksulluk, kıtlık iyice hissedilir olmuştu. Ayaklarda çarıklar yıpranmış, üstlerde kıyafetler yırtılmıştı. Cephane azalıyordu. Ama Yusuf ve arkadaşları sabrediyordu, dua ediyorlardı. Düşmana teslim olunmayacak, düşmana geçit verilmeyecekti.

Nisan ayının kör bir sabahında savaş gemilerinin, Türk mevzilerini sürekli vuran koruyucu ateşi altında, Anzak Kolordusu'nun belli bir bölümü Kabatepe'den çıkarma yaptı. Bu noktada kıyı gözetlemesi yapan bir Türk takımının direnişine karşın, karaya çıkan Anzak birlikleri belirli bir noktaya kadar ilerlemişti. Diğer taraftan, Bigalı'da bulunan ordu yedeği tümen, zifiri karanlıkta Conkbayırı yönünde tatbikat yapmakta idi. Gün ağarırken, Arıburnu yönünden top seslerinin gelmesi üzerine, Yarbay Mustafa Kemal, bir çıkarma yapıldığını anlayıp durumu Ordu Komutanına bildirdi, ancak bir yanıt alamadı. İnisiyatif kullanıp karar alması gerektiğinin kendisi de farkındaydı. Durum çok kritikti. Mustafa Kemal, kıyıda çok zayıf gözetleme ve

koruma birlikleri olduğunu düşünerek ve geniş bir sahile yayılmış olan bir alayın da, ağır kayıplar verdiği haberini alınca, düşmanın Conkbayırı-Kocaçimentepe çizgisi ve uzantısını ele geçirmesi durumunda, onarılamayacak durumlarla karşılaşacağını kavrar o harika askeri dehasıyla. Ordudan emir gelmemiş olmasına karşın girişimi ele alıp tüm sorumluluğu yüklenerek, 57. Alay'ı bir batarya ile Kocaçimentepe yönünde harekete geçirir. Kendisi de durumu izlemek üzere Conkbayırı'na çıktığında, Arıburnu kesiminden bazı askerlerin kaçtıklarına ve düşman birliklerinin de bunları izlediklerini görür.

Bu esnada Conkbayırı'nın güneyindeki tepeden sahilin gözetleme ve korunmasıyla görevli olarak orada aralarında Yusuf Çavuşun da bulunduğu bir müfreze asker Conkbayırı'na doğru koşmakta, kaçmakta idi. Cephaneleri bitmişti ve düşmanın kendilerine doğru geldiğini görüp, korkmuşlardı. Yusuf Çavuş'un arkadaşlarına bağırmaları, kaçmamaları gerektiğini söylemesi de fayda etmiyordu.

Bu esnada askerlerin önüne çıkan Yarbay Mustafa Kemal:

- Niçin kaçıyorsunuz, dedi.
- Efendim düşman! Diye cevap verdi askerler. Bunun üzerine Yarbay:
- Nerede? Diye sordu. Askerler tepeyi işaret ederek.
- İşte! Dediler.

Gerçekten de düşmanın bir avcı kuvveti tepeye yaklaşmış ve tam bir serbestlik içinde ileriye doğru yürüyordu. Yarbay Mustafa kemal kaçan askerlere:

- Düşmandan kaçılmaz, dedi.
- Cephaneimiz kalmadı, diye cevap verdiler.
- Cephaneiniz yoksa süngünüz var, dedi Mustafa Kemal.

Ve bağırarak askerlere süngü taktırdı. Yere yatırdı. Aynı zamanda Conkbayırı'na doğru ilerlemekte olan piyade alayının kendilerine yetişebilmeleri için yanında ki emir subayını geriye yollamıştı.

Kaçan askerler süngü takip yere yatınca, düşman askerleri de yere yattı. Kazandığımız an, bu andı. Mustafa Kemal bunu fark etti.

Gerçekten de, çekilen Türk askerleri mevzi alınca, karşı taraf ta mevzi alıp durakladı Böylece, 57. Alay Öncü Bölüğü'nün Conkbayırı'na yerleşmesi için gereken süre kazanılmış oldu. İşte bu an, Gelibolu Savaşı'nın kaderini belirleyen önemli anlardan birisiydi.

Daha sonra, Komutan Esat Paşa'nın izniyle, 27. Alay'dan geri kalan birlikleri de emrine alan Tümen Komutanı Mustafa Kemal, karşı saldırıya geçmek üzere 57. Alay'a şu emri verdi:

-- Ben size taarruz emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman zarfında, yerimize başka kuvvetler ve komutanlar kaim olabilir.

Bu zor deniz harbini, tüm çocuklarını cepheye göndermiş ve son çocuğunu da gözünü kırpmadan gönderen bir anne; bıyıkları terlememiş olmasına rağmen cepheye koşarak giden bir genç; günlerce, aylarca susuzlukla, açlıkla, hastalıkla mücadele eden Mehmetçikler; cephanesi biten askere süngü taktırıp düşmanın üzerine gönderen, taarruzu değil ölmeyi emreden gözü kara bir komutan, ölmeye koş a koş a giden vatan evlatları, bu vatan evlatlarının analarının duaları kazandırmıştı. Yusuf zaferle sonuçlanan bu taarruzun baş mimarı olan Mustafa Kemal'e dönüp baktı. Askeri dehasına, anında karar alabilme kabiliyetine Mustafa Kemal'e baştan aşağı hayran olmuştu. Dalıp gitmişti Yusuf. Arkasında ki Albayın kendisine seslenmesiyle irkildi. Şehit olan askerlerin bedenlerini taşımak için çağırmıştı. Yusuf şöyle bir baktı savaş alanına gözleri doldu, içine içine ağlayarak, yorgun adımlarla albayın yanına gitti...

İlmik ilmik işlenmişti bu zafer. Sadece savaş meydanlarında kazanılmamıştı bu savaş. Çoraklı kasabasının lise sıralarında, tren garlarındaki vedalaşmalarda, mevzilerdeki mektuplarda, memleketin her yerinde her karesinde işlenerek kazanılmıştı bu zafer. Bundandır ki bir olan, birlik olan milletler kolay kolay yenilmezler. Çanakkale'de sadece bir ordu yoktu bir millet vardı. Sadece bir savaş kazanılmamıştı yüzyıllardır harp eden Anadolu halkı bir kahraman kazanmıştı. İsimleri bilinmeyen yüz binlerce kahramanlardan başka bir kahraman. 4 yıl sonra emperyalist devletlerinin dayattığı antlaşmayı yırtıp Samsun'a çıkarak bir milletin kaderini değiştirecek, bağımsızlık meşalesini ateşleyecek, yurdu düşmandan kurtaracak, birliği beraberliği sağlayacak, Türk milletine umut olacak bir kahraman, Mustafa Kemal... Tini şad, mekanı uçmağ olsun.

Savaşmak ve İnsan

Düşünmek önemli bir unsur olmasına rağmen insanın kendi ufukları belirleyici olandır. Herkes farklı bir bakış açısı ile ufkun derinliklerinde özlemini, çektiği hayatı, aşkı ve sevgiyi bulmak için hayata bakar ve insanlar hayatta büyük acılar çekseler de yaşama sevinçlerini koruyabilir. Ancak böylece hayatlarında yeni bir sayfa açabilir, hayata yeniden tutunurlar. Karşılarında duran her şeyle savaşarak başarıya ulaşırlar.

Hayat peki yaşadıklarına kader değip boyun eğmek mi, umudunu kaybetmek midir? Hayat, var olma savaşıdır. Başlı başına bir zorluk, ulaşılması gereken bir hedeftir. Birçok şey uğruna verilen yaşam mücadelesidir. Ve aslında küçük bir umuttur yaşamak, var oldukça, savaşmak...

Savaşmaksa hayatın insana sunduğu bir sınavdır. İnsan gerçeklikle soyutluk arasında denge kurmak zorundadır. Bu da hayatın insana yaşayarak öğrettiği ve öğreteceği bir derstir aslında ve mühim olan başlangıçtan çok sonuçtur. Çünkü yalnızca seçilen yol insanı insan yapar. Düşünceleri, hisleri, kararları... Savaşmayı değil yaşamayı öğrenir insan. Yaşayarak, yaşatarak...

Ah Bu İnsanlar

Hatalarını yüzlerine vuramadım insanların. Onlara aynısını yapınca yanıma gelip soruyorlar: Sana ne oldu bu aralar? Cevap vermiyorum. Hoş, anlatsam da kim anlar söylediklerimi, kocaman duygular yüklü tek bir kelimemi. Şimdi yanıma gelip de menfaat için söylenenleri, sessizce gönderiyorum yanımdan. Ah bu tuhaf insanlar anlamazlar halimi...

Yalan, şu hayatta insana batan bir iğne gibi. Batması acı verir, sürekliliği ise yara. Bu yaranın merhemi olan doğru pek bulunmaz insanlıkta. Nedeni bellidir tabii, yalanlar kurtarıcı melekleridir çaresizlerin. Doğruyu tanımaya vakitleri yok en zor durumda bir kurtarıcıları vardır çünkü. Beyaz yalanları... Hani derler ya cesaretin varsa doğruyu söyle diye. Doğruyu söylemek cesaret istemez. Aslında yalan söylerken cesaret lazım insana, masum gözlere bakarken anlatmak hiç olmayan şeyleri, gerçekten büyük cesaret ister.

Gezmeyi neden mi sevmiyorum koluna girecek dostum yok da ondan, hep otuyormuşum, hep yalnızmışım yani anlayacağın bütün suç benimmiş. Hani biraz yürüyelim diye beni kolumdan tutup götüren insanlar, hani diğerlerini görünce beni unutup hiç yokmuşum gibi yanımdan ayrılanlar...

Kıskançlık mı uzaklaştırdı sizi benden ondan mı uzaklaştı kelimelerimiz, cümlelerimiz, benim için değerli olan sizin için değersiz miydi? Ondandır mı bu düşmanlık aramızda bilmiyorum, bilmiyorum ve hala koruyorum o sabır dolu sessizliğimi.

ibrâhîm
gönlümü put sanıp da kıran kim